

KISS LÁSZLÓ, NAGY ZOLTÁN, KNEISZ ILDIKÓ

Intézményi várakozások és stratégiák a felsőoktatásban

HALLGATÓI LÉTSZÁMOK, FELSŐFOKÚ SZAKKÉPZÉS, FELNŐTTKÉPZÉS

” A Magyar Rektori Konferencia megbízásából az Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht./Országos Felsőoktatási Információs Központ 2007 őszén online felmérést végzett a magyarországi felsőoktatási intézmények körében, hogy képet kapjon a felsőoktatás területén a kereslet és a kínálat oldalán végbement változásokról és az ezekkel kapcsolatos stratégiákról.¹ Az összesen 80 megkeresett intézmény közül 44-en választottak kérdéseinkre, ez 55 százalékos válaszadási arányt jelentett. A felmérés alapján készült tanulmányunk két témát kíván feltárni: a hallgatói létszám változásáról alkotott képet és az ezzel kapcsolatos fejlesztési és intézkedési terveket, valamint az intézmény szak- és felnőttképzési rendszerét, annak helyét az intézményfejlesztési stratégiában. ”

A hallgatói létszám alakulásával kapcsolatos várakozások

Hogyan látják az intézményvezetők a hallgatói létszám alakulásának kérdését? Növekedést vagy csökkenést prognosztizálnak? Hogyan alakítják ennek függvényében az intézményfejlesztési stratégiákat? Rendkívül fontos kérdések ezek, hiszen az utóbbi évek felsőoktatási jelentkezési folyamatai sokak számára megdöbbentő és alapvetően kedvezőtlen képet előrevetítő számsorokat produkáltak. A felsőoktatásba jelentkezők száma 2007-re a 2004-es évi jelentkezési létszám 65 százalékára esett vissza, és a csökkenés 2008-ban is folytatódott.

1. táblázat. Felsőoktatási intézményekbe jelentkezők és felvettek (Forrás: www.felvi.hu)

Év	Jelentkezők	Felvettek
2001	148 880	98 021
2002	164 219	108 903
2003	159 865	106 024
2004	167 082	109 562
2005	149 828	102 959
2006	132 527	93 898
2007	108 854	81 563
2008	96 990*	80 924*

* 2008. augusztus 5-i adatok szerint

(1) A Magyar Rektori Konferencia elnökének felkérésére Dr. Patkó Gyula, a Miskolci Egyetem rektora ad hoc bizottságot hozott létre, amely részt vett az Oktatási és Kulturális Minisztérium által készített Felsőoktatási Reform munkatervének kidolgozásában. Felmérésünk ezen munkafolyamat részét képezte. Az elemzésben közreműködött Kasza Georgina, *Online felmérés a felsőoktatási intézményvezetők körében*, 2007. kézirat.

2. táblázat. A hallgatói létszámmal kapcsolatos intézményi várakozások (Forrás: Online felmérés a felsőoktatási intézményvezetők körében, 2007. Magyar Rektori Konferencia – Educatio Kht.)

Időtáv	Nincs számottevő változás a létszámban		Változás iránya: csökkenés		Változás iránya: növekedés		Összesen	
	Intézmények száma	Százalékban (%)	Intézmények száma	Százalékban (%)	Intézmények száma	Százalékban (%)	Intézmények száma	Százalékban (%)
1-5 év	17	39,5	17	39,5	9	20,9	43	100,0
5-8 év	24	55,8	12	27,9	7	16,3	43	100,0
8 éven túl	24	55,8	8	18,6	11	25,6	43	100,0

A hallgatói létszám várható változásával a legtöbb intézmény fejlesztési tervében is foglalkozik. A várakozások képzési területenként és képzési formánként is különbözőek: egyes területek és formák a létszámcsökkenést, mások a növekedést hangsúlyozzák. A válaszadó intézmények mintegy egyötödében nem várnak számottevő létszámváltozást, 9 százalékuk pedig egyelőre nem foglalkozik érdemben ezzel a kérdéssel. Szisztematikus feldolgozásra a képzési területenkénti bontás az egyes elemszámok miatt nem alkalmas, mégis színesíti a képet néhány terület képző intézményeinek jövőképe. Egyértelmű létszámcsökkenéssel számolnak a válaszadó bölcsészettudományi, társadalomtudományi és pedagógusképző intézmények, létszámnövekedést az informatikai, a műszaki, valamint az orvos- és egészségügyi képzésben várnak – a gazdaságtudományi területen képző intézmények/karok véleménye erősen megosztott a kérdésben. Képzési formák szerint tekintve a mesterképzés értelemszerű létszámnövekedése mellett az alapképzésben részt vevők számának csökkenését várják válaszadóink. Növekedésre számítanak a felsőfokú szakképzés területén, és a diplomával rendelkezők továbbképzésének szerepét is kiemelt fontosságúnak tartják.

A magyar felsőoktatási intézményekbe jelentkező fiatalok döntő többsége magyar állampolgár-ságú², de a felsőoktatási intézmények többsége stratégiai szempontból fontosnak, illetve egyenesen meghatározó jelentőségűnek tartja a határainkon túlról érkező hallgatók fogadását. A kérdőívünkre válaszoló intézmények közel fele külön marketingstratégiával rendelkezik a külföldi hallgatók toborzásához.

3. táblázat. Van-e külön marketingstratégiája/tevékenysége, amellyel a külföldi hallgatókat az intézményébe vonzza? (Forrás: Online felmérés a felsőoktatási intézményvezetők körében, 2007. Magyar Rektori Konferencia – Educatio Kht.)

	Intézmények száma	Százalékban (%)
Igen, van	21	47,7
Nem	19	43,2
Nem válaszolt	4	9,1
Összesen	44	100,0

A legtöbb intézmény külföldi egyetemekkel, főiskolákkal kötött együttműködési megállapodással segíti elő a nemzetközi hallgatói mobilitást. Lényegesen kisebb hangsúlyt kap azonban a határon túli magyar hallgatók bevonásának stratégiája: az intézmények mindössze 30 százalék foglalkozik külön is ezzel a kérdéssel. A legtöbb külföldi állampolgárságú hallgató a jelentős magyar kisebbséggel rendelkező környező országokból – Romániából, Szlovákiából, Ukrajnából és

(2) Fábri István: *Ők jelentkeztek 2007-ben. Általános tendenciák a 2007. évi magyarországi felsőoktatási jelentkezésekben.* http://www.felvi.hu/index.ofi?mfa_id=445&hir_id=8254

Szerbiából – érkezik, ezeken az államokon kívül még a Németországból érkező hallgatók száma emelhető ki.³ Ennek fényében meglepő lehet, hogy a legtöbb válaszadó intézmény nem rendelkezik speciálisan a határon túli magyar fiatalokat megcélzó toborzási stratégiával.

A külföldi hallgatók képzéséhez (is) kiemelt fontosságú az idegen nyelvű kurzusok meghirdetése. A válaszolók 75 százaléka alkalmazza ezt a képzési módszert, leggyakrabban angol nyelvű oktatási tevékenységet építenek be a kínálatba.

Felsőfokú szakképzés a felsőoktatásban

A felsőfokú szakképzések jelentkezési adatait vizsgálva egyelőre nem jelenthetjük ki, hogy a képzést érintő létszámnövekedéssel kapcsolatos várakozások teljes mértékben megalapozottak lennének. A felsőoktatási intézmények által meghirdetett felsőfokú szakképzésre jelentkezők száma összességében 2001 óta ugyan folyamatosan emelkedik, de az első helyre jelentkezéseket tekintve csak mérsékelt változásokat láthatunk.

4. táblázat. Felsőfokú szakképzésre jelentkezők és felvettek (Forrás: www.felvi.hu)

Év	Jelentkezők		Felvettek
	összesen	első helyen	
2001	4 699	2 029	2 234
2002	6 068	2 741	3 385
2003	6 680	2 969	3 371
2004	8 920	3 980	5 388
2005	10 067	4 637	6 378
2006	11 831	5 372	6 070
2007	12 027	4 552	5 421
2008	20 445*	5 093*	7 871*

* 2008. augusztus 5-i adatok alapján.

A felsőfokú szakképzések többségét – számítások szerint mintegy kétharmadát – nem felsőoktatási intézmények, hanem szakközépiskolák, munkaerő-piaci cégek és egyéb szervezetek indítják, és ezzel jelentős számú hallgatót vonnak el a felsőoktatástól. 2007-ben a pótfelvételi után is mintegy 5000 be nem töltött államilag támogatott felsőfokú szakképzési hely maradt kihasználatlanul.⁴ Amennyiben a hallgatói létszámnövelés kérdésében a felsőfokú szakképzésbe jelentkezőkkel terveznek, a felsőoktatási intézmények számára kiemelt feladatként jelentkezhet képzéseik népszerűsítése, és ezzel az erőteljesebb pozíciók megszerzése a felsőfokú szakképzések piacán.⁵

A válaszadó intézmények 70 százaléka kapcsolódott be a felsőfokú szakképzésbe, további 19 százalék pedig tervezi ilyen képzések indítását. Ez az arány jóval nagyobb, mint a felsőfokú képzéshez

(3) Kiss Paszkál: Pillanatfelvételek a nemzetközi mobilitásról. *Felsőoktatási Műhely*, 2007/1. 41.

(4) *A 2007. évi felvételi eljárás értékelése*. Készítette: Fabri István és Szép Lilla. Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht./Országos Felsőoktatási Információs Központ, 2007. kézirat.

(5) Az OKM adatai szerint 2007 májusában 34 felsőoktatási intézmény és 292 középiskola kapott engedélyt felsőfokú szakképzés indítására, a középiskolák által folytatott felsőfokú szakképzésben tanulók száma 2006-ban mintegy másfélszeresét tette ki a felsőoktatási intézmények hasonló hallgatóinak. „A szakképzési rendszer átalakítása, az új Magyarország fejlesztése.” – 10 éves a felsőfokú szakképzés; Roóz József: *10 éves a felsőfokú szakképzés. Eredmények és feladatok*. Az AIFSZ (Akkreditált Iskolai Rendészeti Felsőfokú Szakképzés) Kollegium Egyesület 2007. decemberi konferenciájának előadásai. <http://www.fsze.hu>.

egyébként is bizonytalanul kapcsolódó postsecondary szakképzés esetében, amelyben csak a felsőoktatási intézmények 44 százaléka vesz részt, és további 19 százalék tervezi a képzés beindítását. Felsőfokú szakképzéseket általában több képzési területhez kapcsolódóan is indítanak, a leggyakrabban gazdaságtudományi, műszaki, társadalomtudományi képzéseket hirdetnek.⁶

A felsőfokú szakképzésben rejlik egyik komoly lehetőség, hogy az itt végzett hallgató két év után továbbtanulhat valamely alapszakon, és a szakképzés keretében tanult tárgyak beszámíthatók az alapszakos képzésbe is. Megkérdezésünk alapján az intézmények 37 százaléka számítja be teljes mértékben a felsőfokú szakképzésben megszerzett képesítést a graduális képzésbe, az intézmények mintegy fele a felsőoktatási törvény kreditbeszámítási előírásait (30–60 kredit) érvényesíti. A hallgatói jogviszony a válaszadó intézmények 63 százalékában a felsőoktatási intézményhez, 28 százalékban más szakképzési intézményhez kötődik.⁷

A felsőfokú szakképzés az a terület, ahol a felsőoktatási intézmények számára komoly lehetőség nyílik a régióban működő egyéb képző intézményekkel való együttműködésre. A 2005 után létrehozott Térségi Integrált Szakképző Központokkal a válaszadó intézmények mintegy egyharmada működik együtt, valamivel nagyobb arányú, 50 százalék körüli az együttműködés egyéb szakképző intézményekkel. Mindössze a felsőoktatási intézmények 16,3 százaléka jelentette ki, hogy egyik típusú intézménnyel sem hozott létre kapcsolatot, míg 11,6 százalék tervezi valamilyen kooperáció kialakítását. Ezek az együttműködések több területre is kiterjedhetnek. A felsőoktatási intézmények mintegy fele a tematikák, tananyagok kidolgozása, 40 százalékuk oktatási és képzési hely, közel 30 százalékuk az oktatói kapacitás biztosításának területén működik együtt a különböző szakképző intézményekkel. Körülbelül 10 százalékuk egyéb területeken, az NFT keretében megvalósuló pilotképzésekben, tanácsadó tevékenység működtetésében alakított ki intézményközi kapcsolatokat.

5. táblázat. Együttműködési formák a felsőoktatási és a szakképzési intézmények között (Forrás: Online felmérés a felsőoktatási intézményvezetők körében, 2007. Magyar Rektori Konferencia – Educatio Kht.)

	Intézmények száma	Százalékban (%)
Oktatói, képzési hely biztosítása	18	40,1
Humán-infrastruktúra, oktatói kapacitás biztosítása	13	29,5
Tematikák, tananyagok kidolgozása	20	45,5
Egyéb	5	11,4

A szakképzések rendszerének fejlesztése az intézmények számára az oktatásstruktúrában jelentkező átalakításokkal is együtt jár. A felsőfokú szakképzések kifejezetten gyakorlatorientált képzést kívánnak nyújtani a hallgatóknak, ezért az intézményeknek fel kell készülniük a gyakorlati képzés fokozottabb fejlesztésére, mind az oktatói gárdát és a tananyagot, mind az infrastruktúrát, a képzési tereket fejlesztő, mind pedig a szakmai gyakorlatok szervezését elősegítő intézményközi kapcsolatokat illetően. A válaszok alapján a legnagyobb hiányosságok az utóbbi területen vannak, az oktatói apparátus szakmai felkészültsége viszont csaknem teljes mértékben megfelel a feladatnak.

(6) 2007-ben összesen 70 szakon hirdettek felsőfokú szakképzést. „A szakképzési rendszer átalakítása, az új Magyarország fejlesztése.” – 10 éves a felsőfokú szakképzés. <http://www.fsze.hu>.

(7) A válaszadók 12, illetve 9 százaléka nem tudott érdemben nyilatkozni a kreditbeszámítás és a hallgatói jogviszony kérdésében.

6. táblázat. Felkészült-e az intézmény a gyakorlati képzés fejlesztésére? (Forrás: Online felmérés a felsőoktatási intézményvezetők körében, 2007. Magyar Rektori Konferencia – Educatio Kht.)

	Igen		Részben		Nem		Összesen	
	Intézmények száma	Százalékban (%)	Intézmények száma	Százalékban (%)	Intézmények száma	Százalékban (%)	Intézmények száma	Százalékban (%)
Infrastruktúra vonatkozásában	24	55,8	18	41,9	1	2,3	43	100,0
Oktatási háttér vonatkozásában	32	74,4	9	20,9	2	4,7	43	100,0
Vállalati gyakorlati helyek vonatkozásában	16	37,2	18	41,9	8	18,6	42	100,0

A válaszadó felsőoktatási intézmények 12 százaléka szoros kapcsolatot alakított ki régiója munkaerő-piaci képviselőivel. Ez az intézményi kör havonta konzultál, ápolja intézményesült kapcsolatait a munkaerőpiaccal. Ezen intézmények mindegyikére jellemző a munkaerőpiac szereplőivel közös bizottságok működtetése, a diákok számára szakmai gyakorlat biztosítása, valamint a vendégoktatók alkalmazása. Egyes intézmények a szakindítással kapcsolatban, az intézményfejlesztési tervek kidolgozásában is kikérik a munkaerőpiac véleményét. Végzett hallgatóik elhelyezkedéséről a munkaadókkal való rendszeres információcsere útján tájékozódnak.

Az intézmények többsége ennél sokkal lazább kapcsolatokat ápol a munkaerőpiaccal, ugyanakkor a válaszok alapján elmondható, hogy általában fontosnak tartja azt. A válaszadó intézmények 93 százaléka figyelemmel kíséri a változásokat, de csak 77,5 százalékuknak van valamilyen intézményesült kapcsolata a munkaerő-piaci szereplőkkel.

7. táblázat. Intézményesült kapcsolatok a felsőoktatási intézmények és a munkaerő-piaci szereplők között (Forrás: Online felmérés a felsőoktatási intézményvezetők körében, 2007. Magyar Rektori Konferencia – Educatio Kht.)

	Intézmények száma	Százalékban (%)
Részt vesznek az intézmény döntéshozatali testületeiben	11	35,5
Közös bizottságok, kerekasztalok működnek	15	48,4
Szakmai gyakorlat a diákoknak	29	93,5
Vendégoktatók a vállalati szféra képviselői	20	64,5

A szakképzésre vonatkozó kérdések alapján a felsőoktatási intézményeket a következő csoportokba sorolhatjuk:

- Az intézmények nemcsak a felsőfokú szakképzési, hanem a postsecondary szakképzési rendszerbe is bekapcsolódtak már. Válaszukban stratégiai fontosságúnak találják a szakképzési rendszerrel való együttműködést. Kapcsolatot tartanak a TISZK-ekkel vagy más szakképző intézményekkel, legtöbb esetben pedig mindkét intézménytípussal.
- Az intézmények a felsőfokú szakképzésbe bekapcsolódtak, de a középfok utáni szakképzésbe nem, ez utóbbit a jövőben is csak kis százalékuk tervezi.
- Az intézmények tervezik a postsecondary, illetve a felsőfokú szakképzésbe való bekapcsolódást, stratégiaileg mindegyikük fontosnak tartja a szakképzésben való részvételt.
- Az intézmények nem kapcsolódtak be a felsőfokú szakképzés és a postsecondary szakképzés rendszerébe. Általában csak közepes mértékben tartják fontosnak a szakképzés rendszerét.

A felsőoktatási intézmények felnőttképzése

A felsőfokú szakképzésbe való bekapcsolódáson túl a felsőoktatási intézmények a felnőttképzésre is igyekeznek kiterjeszteni képzési tevékenységüket. Legáltalánosabban a diplomával rendelkezők számára meghirdetett képzések terjedtek el, amelyek a modern felsőoktatás-politikának és a folyamatosan alakuló, szegmentált munkaerőpiac elvárásainak egyaránt megfelelnek.

8. táblázat. A felsőoktatási intézmények felnőttképzési stratégiáinak irányvonalai (Forrás: Online felmérés a felsőoktatási intézményvezetők körében, 2007. Magyar Rektori Konferencia – Educatio Kht.)

	Intézmények száma	Százalékban (%)
Diplomás továbbképzés a végzés utáni években	28	65,1
Diplomás átképzés a végzés utáni években	8	18,6
Diplomás továbbképzés a végzés utáni éveket követően	30	69,8
Diplomás átképzés a végzés utáni éveket követően	11	25,6
Felsőfokú szakképzés	26	60,4
Közreműködés a vállalati továbbképzésekben	22	51,2
Általános ismeretátadás	4	9,3
Egyéb	6	13,9

A felsőoktatási intézmények felnőttképzéssel kapcsolatos álláspontjai, véleményei, tervei közel állnak egymáshoz. Az intézmények 93 százaléka fontosnak, illetve meghatározó jelentőségűnek gondolja végzett hallgatói körében saját képzési programjainak népszerűsítését, hasonlóan magas arányuk, 86 százalékkuk gondolja fontosnak, illetve meghatározó jelentőségűnek a felnőttképzési, továbbá a diplomások továbbképzési rendszerének fejlesztését.

A 2008-as felvételi eljárásban hivatalosan már nem szerepelnek a felsőfokú oklevéllel rendelkezők számára meghirdetett diplomás (D) képzések, ezek nem részei ugyanis a kialakítandó többciklusú képzési rendszernek.⁸ A képzési szint jelentősége az utóbbi években nagymértékben csökkent. 2008-tól a diplomával rendelkezők alapképzésben, egységes, osztatlan képzésben, felsőfokú szakképzésben vagy mesterképzésben vehetnek részt, illetve a szakirányú továbbképzések rendszerébe kapcsolódhatnak be.

9. táblázat. Diplomás (D) képzésre jelentkezők és felvettek 2001-től 2007-ig (Forrás: www.felvi.hu)

Év	Jelentkezők		Felvettek
	összesen	első helyre	
2001	13 142	12 564	9 854
2002	15 266	14 567	10 544
2003	16 306	15 498	11 660
2004	16 011	15 194	11 032
2005	13 890	13 195	9 851
2006	9 255	8 718	6 111
2007	3 962	3 252	2 393

A válaszadó intézmények 89 százaléka rendelkezik a diplomások számára meghirdetett továbbképzésekkel, 7 százalékkuk pedig tervezi ezek indítását. A felnőttképzések és diplomások számára

(8) http://www.felvi.hu/index.ofi?mfa_id=395&hir_id=8355.

indított továbbképzések rendszerének fejlesztését az intézmények 90,2 százaléka tervezi a jövőben. A fejlesztési tervek alapvetően a következő területekre fókuszálnak:

- képzési kínálat bővítése (MBA-szakok indítása);
- új szakirányú továbbképzések⁹ indítása;
- új szervezeti egységek kialakítása, erősítése (például továbbképző központ létrehozása);
- vállalati kapcsolatok erősítése.

A végzetek és a hallgatók megjelenése az intézményfejlesztési tervekben

Az oktatási, képzési programokat érintő fejlesztési tervek megalapozását jól segíthetik/segíthetnék a hallgatók és a végzetek körében lefolytatott vizsgálatok, felmérések. A hallgatók körében a válaszadó intézmények valamivel több mint kétharmada végez igényfelmérést a képzésekkel, oktatási programokkal kapcsolatban, több mint 30 százalékuk ellenben a hallgatói célcsoport megkérdezése nélkül dönt az esetleges átalakításokról, újításokról.

10. táblázat. Végeznek-e hallgatói igényfelméréseket az oktatási fejlesztésekkel kapcsolatban? (Forrás: Online felmérés a felsőoktatási intézményvezetők körében, 2007. Magyar Rektori Konferencia – Educatio Kht.)

	Intézmények száma	Százalékban (%)
Igen	30	68,2
Nem	14	31,8
Összesen	44	100,0

A végzett hallgatók pályakövetéses vizsgálatai az utóbbi években kerültek a figyelem és az érdeklődés középpontjába hazánkban, nagyrészt feltehetően a Felsőoktatási törvény erre vonatkozó bekezdései miatt is. Online kérdésünk tapasztalatai azt mutatják, hogy a végzett hallgatókról szerzett információk az intézmények többsége számára fontosak, de az információszerzés módja meglehetősen heterogén; a szisztematikus vizsgálatok megszervezésétől az alumni- és karriertevékenységgel összekötött információgyűjtésen keresztül az informális kapcsolatok és általános munkaerő-piaci információk felhasználásáig terjed.

A felsőoktatási intézmények végzett hallgatóinak vizsgálata a cikkünkben megjelenített mindkét stratégiai fejlesztési területen fontos lehet az adott intézmény számára. A végzett hallgatókról szerzett információk központi jelentőségűek lehetnek a hallgatói létszám megtartását, növelését célzó marketingstratégiák kialakításakor, a piac más szereplőivel folytatott kommunikáció terén, tapasztalataik pedig jó alkalmat biztosítanak az intézményeknek a munkaerőpiacjal való kapcsolatuk átgondolására, az esetlegesen hiányzó kapcsolatok kiépítésére vagy azok szorosabbra fűzésére is.¹⁰

(9) A szakirányú továbbképzés olyan, felsőfokú végzettségi szintet nem biztosító képzés, amelyre az alap- és mesterfokozatot, illetve egyetemi vagy főiskolai szintű végzettséget tanúsító oklevéllel lehet jelentkezni, és amelyben – általában 2-4 félév alatt – szakirányú szakképzettség szerezhető. http://www.felvi.hu/index.ofi?mfa_id=13

(10) Az elemzés alapját képező online felmérésünkben és jelen tanulmányunkban nem törekedtünk arra, hogy a diplomás pályakövetés hazai gyakorlatairól pontos, átfogó képet és szisztematikus elemzést adjunk, a pályakövetéses vizsgálatokat csak mint az intézményfejlesztési tervek lehetséges alapjait kívántuk megemlíteni.

IRODALOM

A 2007. évi felvételi eljárás értékelése. Készítette: Fábri István és Szép Lilla. Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht./Országos Felsőoktatási Információs Központ. 2007. kézirat.

„A szakképzési rendszer átalakítása, az új Magyarország fejlesztése.” – 10 éves a felsőfokú szakképzés. Az AIFSZ (Akkreditált Iskolai Rendszerű Felsőfokú Szakképzés) Kollégium Egyesület 2007. decemberi konferenciájának előadásai. <http://www.fsze.hu>

Előreszámítási adatbázis, 2004. Készítette: Hablicsek László. KSH Népeségtudományi Kutató Intézet

Fábri István: Ők jelentkeztek 2007-ben. Általános tendenciák a 2007. évi magyarországi felsőoktatási jelentkezésekben. http://www.felvi.hu/index.ofi?mfa_id=445&hir_id=8254

Kiss Paszkál: Pillanatfelvételek a nemzetközi mobilitásról. *Felsőoktatási Műhely*, 2007/1. 37–42.

Online felmérés a felsőoktatási intézményvezetők körében. Magyar Rektori Konferencia / Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht./Országos Felsőoktatási Információs Központ. Közreműködött: Kasza Georgina. 2007. kézirat.

Roóz József: 10 éves a felsőfokú szakképzés. *Eredmények és feladatok*. Az AIFSZ (Akkreditált Iskolai Rendszerű Felsőfokú Szakképzés) Kollégium Egyesület 2007. decemberi konferenciájának előadásai. <http://www.fsze.hu>

Szerzőink

BERÁCS József, dr.

egyetemi tanár, Budapesti Corvinus Egyetem

CSEKEI László

Nemzeti Bologna Bizottság titkára, Oktatási és Kulturális Minisztérium

FÁBRI István

szociológus, Educatio Kht.

KASZA Georgina

szociológus

KISS László

szociológus, Educatio Kht.

KNEISZ Ildikó

egyetemi tanársegéd, Miskolci Egyetem

Simon MARGINSON

Monash Centre for Research in International Education, Monash University

NAGY Zoltán, dr.

egyetemi docens, Miskolci Egyetem

TEMESI József, dr.

tanszékvezető egyetemi tanár, Budapesti Corvinus Egyetem

VEROSZTA Zsuzsanna

szociológus, PhD-hallgató, Budapesti Corvinus Egyetem

Növendékek ebédje a Kecskeméti Vincellériskolában, 1910

Illusztrációink

Az **Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum** (OPKM) 2007 szeptemberétől az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet részjogkörű szervezeti egységként működik.

Az OPKM a neveléstudomány és a közoktatás magyarországi információs, neveléstörténeti és kulturális központja, kettős feladatot lát el: országos feladatkörű, nyilvános, tudományos szakkönyvtár és országos gyűjtőkörű szakmúzeum.

Gyűjti és szolgáltatja a neveléstudomány szakirodalmi információit, ápolja, őrzi és közkinccsé teszi a pedagógia tárgyi emlékeit és dokumentumait. Szakmailag támogatja a pedagógiai szakkönyvtárak és az iskolai könyvtárak munkáját, gyűjteményeivel és szolgáltatásaival, múzeumi és kiadói tevékenységével, információs és koordinációs munkájával elősegíti a neveléstudomány és az oktatásügy területén dolgozók széles körű tájékoztatását, gyakorlati és elméleti munkáját, szakmai továbbképzését, önképzését, a pedagógiai kutatást, a pedagógusjelöltek felkészítését hivatásukra. Kulcsfeladata van az európai integráció szempontjából lényeges nemzetközi oktatási információk feldolgozásában és terjesztésében, a terminológiai fejlesztési munkákban.

A könyvtár a teljesség igényével gyűjti a magyar oktatáspolitikai, neveléstudományi, nevelés- és ifjúságszociológiai dokumentumokat, a magyar tankönyveket, az iskolai értesítőket, továbbá a hazai gyermek- és ifjúsági irodalmat. Válogatva gyűjti a fenti szakterületek külföldi irodalmát. A könyvtári állomány mintegy 500 ezer kötet könyvből, folyóiratból és nem hagyományos dokumentumból tevődik össze. Az országban a legteljesebb idegen nyelvű pedagógiai szakkönyv- és szakfolyóirat-állománnyal rendelkezik.

A múzeum alapfeladata a magyarországi közoktatás történetével kapcsolatos kulturális javak, muzeális emlékek felkutatása, gyűjtése, megőrzése és tudományos feldolgozása, továbbá oktatási és közművelődési célú hasznosítása. Az állományát mintegy 100 ezer múzeumi tárgy alkotja: történeti források és tárgyi emlékek, numizmatikai, képzőművészeti alkotások, taneszközök, berendezések, szemléltető anyagok, fényképek, diák stb.

Az intézmény 2008-ban ünnepli újjáalapításának 50. évfordulóját. A céljait és a feladatait tekintve folytatja a dualizmus kori elődintézmény, az Országos Paedagógiai Könyvtár és Tanszermúzeum hagyományait mind a gyűjteményépítés, mind a bibliográfiai tevékenység, mind a kiadványokat megjelentető szellemi műhely tekintetében.

A könyvtár legújabb gyűjteményeihez tartozik a dr. Jáki László oktatástörténeti fotógyűjteményen alapuló digitális képkönyvtár. Ennek állományából adunk közre néhány képet.

Az intézménnyel kapcsolatos további információ és a szolgáltatások leírása a www.opkm.hu honlapon található.

Az internetes pedagógiai források gyűjteménye a www.mphp.hu portálon érhető el.

EDUCATIO
Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság

**Országos Felsőoktatási
Információs Központ**

ISSN 1789-1922

Minden jog fenntartva.

A kiadvány adatainak bármilyen formában történő nyilvános közzétételéhez vagy felhasználásához a kiadó előzetes írásbeli hozzájárulása szükséges.

© Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht.

© Higher Education 52:1-39, 2006 (Marginson) 10734 Higher Education, Vol, Issue 1, 91073401- Springer SBM B.V.

Képek: OFI-OPKM

Borítóterv és tipográfia: Katart-Tipográfika – Csizmadia Katalin

Tördelés: Szabó Attila

Terjesztés: Szűcs Zoltán, tel.: 06 1 477-3153

Nyomás és kötés: Prime Rate Kft.

Felelős vezető: Dr. Tomcsányi Péter ügyvezető igazgató